

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS GRUPĖ

IŠVADA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS
RESPUBLIKOS GYVŪNŲ GEROVĖS IR APSAUGOS ĮSTATYMO NR. VIII-500 2, 3, 10,
12 IR 17 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-1104 IR DĖL
LAUKINĖS GYVŪNIJOS ĮSTATYMO NR. VIII-498 8 IR 24 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-1105“ PROJEKTO**
(toliau – Projektas)
(TAP-22-2286(2) (22-16621(4))

2023-02-21 Nr.NV-353

Vilnius

Skubiai įvertinę pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2023 m. sausio 6 d. išvadoje Nr. NV-39 pateiktas pastabas ir pasiūlymus ir po pakartotinio derinimo su suinteresuotomis institucijomis patikslinto Projekto, kuriuo teikiama išvada dėl Lietuvos Respublikos gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatymo Nr. VIII-500 2, 3, 10, 12 ir 17 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-1104 (toliau – Projektas Nr. 1) ir dėl Lietuvos Respublikos laukinės gyvūnijos įstatymo Nr. VIII-498 8 ir 24 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-1105 (toliau kartu – Įstatymų projektai), atitiktį įstatymams, Vyriausybės nutarimams ir teisės technikos reikalavimams, teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Projekto 2 punkte siūloma nustatyti, kad „Žemės ūkio ministeriją siūloma paskirti valstybės biudžeto asignavimų, skirtų kompensacijoms už Verslo uždraudimą, valdytoja“, tačiau tokia nuostata nėra tiksli, nes neaišku, kas ja konkrečiai siūloma. Siekiant, kad Projekte Nr. 1 Žemės ūkio ministerija būtų paskirta šių valstybės biudžeto asignavimų valdytoja, tai aiškiai turi būti ir nurodyta.

2. Projekto 2 punkto nuostata, kurioje nustatyta, kad „atsižvelgiant į ribotas valstybės biudžeto galimybes, siekiama kompensuoti *bent dalį* kailinės žvėrininkystės ūkio subjektų nuostolių (negautų pajamų) dėl Verslo uždraudimo. Siekiant proporcingai paskirstyti kompensacijoms skirtą lėšų sumą bei atsižvelgiant į tai, kad Lietuvoje kasmet laikoma apie 1,1 mln. kailinių žvėrelių, kompensacijos dydis už vieną kailinį žvėrelį sudarytų 1 EUR.“, mūsų manymu, kritikuotina dėl kelių aspektų.

Pirma, Projektu Nr. 1 siūlomas teisinis reguliavimas yra susijęs su ūkinės veiklos nutraukimu. Pažymėtina, kad Konstitucinis Teismas 2005 m. gegužės 13 d. nutarime yra konstatavęs, kad „<...> valstybė, keisdama ūkinės veiklos santykių teisinį reguliavimą, gali keisti ir ūkinės veiklos sąlygas ar apskritai nustatyti tokį teisinį reguliavimą, pagal kurį tam tikra ūkinė

veikla turi būti nutraukta, tačiau keisdama ūkinės veiklos sąlygas ar nutraukdama tam tikrą ūkinę veiklą valstybė turi paisyti inter alia Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtinto teisėtų lūkesčių apsaugos principo, suponuojančio ir įgytų teisių apsaugą. Konstatuota ir tai, kad jeigu ūkio subjektas pagal galiojančius įstatymus ar kitus teisės aktus įgijo teisę užsiimti tam tikra ūkine veikla ir šią teisę įgyvendino, keičiant tokios ūkinės veiklos teisinį reguliavimą taip, kad yra pabloginamos šios ūkinės veiklos sąlygos arba ši ūkinė veikla apskritai nutraukiama, atsižvelgiant į tai, dėl ko minėtos ūkinės veiklos teisinis reguliavimas yra keičiamas ir koku mastu jis yra keičiamas, taip pat atsižvelgiant į kitas reikšmės turinčias aplinkybes, valstybei gali atsirasti pareiga atlyginti (kompensuoti) ūkio subjektams ir kitiems asmenims praradimus, jų patirtus dėl minėto teisinio reguliavimo pakeitimo.“

Antra, dėl Įstatymų projektų siūlomo reglamentavimo turėtų būti sprendžiama tik tada, kai būtų įsitikinta, kad valstybė, įvertinus jos išpareigojimus, COVID-19 pandemijos situacijos poveikį Lietuvos ekonomikai ir viešiesiems finansams, masinio užsieniečių antplūdžio sukeltą ekstremaliąją situaciją ir kita, *turi galimybę skirti pakankamai lėšų iš valstybės biudžeto šioms kompensacijoms, nes Vyriausybė, kaip biudžeto planuotoja turi įvertinti poveikį valstybės finansams ir apie tai aiškiai pasisakyti* Projekte. Konstitucinis Teismas yra konstatavęs, kad „<...> įstatymų leidėjas negali sukurti tokios teisinės situacijos, kai išleidžiamas įstatymas arba kitas teisės aktas, kuriam įgyvendinti reikia lėšų, bet tokių lėšų neskiriama arba jų skiriama nepakankamai“ (Konstitucinio Teismo 2004 m. gruodžio 13 d. nutarimas „Dėl kai kurių teisės aktų, kuriais reguliuojami valstybės tarnybos ir su ja susiję santykiai, atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai ir įstatymams“).

3. Siūlome Projekto 3 punkto trečiojoje pastraipoje pagrįsti, kodėl siūloma nustatyti 2023 m. rugsėjo 31 d. data (susiejant su Teisėkūros pagrindų įstatymo 20 straipsnio 4 dalimi, kurioje nustatyta, kad teisės aktai, keičiantys ar nustatantys naują ūkio subjektų veiklos ar jos priežiūros teisinį reguliavimą, paprastai įsigalioja gegužės 1 dieną arba lapkričio 1 dieną, tačiau *visais atvejais ne anksčiau kaip po trijų mėnesių nuo jų oficialaus paskelbimo dienos*). Taip pat šioje pastraipoje siūlome tikslinti duodamą nuorodą į kitą Projekto nuostatą ir vietoj formuluotės „šio Nutarimo 3 dalyje“ siūlome rašyti „šio punkto antrojoje pastraipoje“.

4. Projekto 3 punkto trečiosios pastraipos nuostata „siekiant išvengti galimų piktnaudžiavimo atvejų, kada, siekiant gauti didesnę kompensaciją būtų didinamas kailinių žvėrelių skaičius 2021 m. lapkričio 15 d. Seime įregistravus Projektą Nr. 1, siūloma, kad Vyriausybė ar jos įgaliota institucija kompensacijų apskaičiavimo, mokėjimo tvarką nustatytų remdamasi vidutiniu metiniu kailinių žvėrelių skaičiumi, deklaruotu Ūkinių gyvūnų registre 2021 metais. Šie duomenys apimtų visais metų mėnesiais laikomus kailinius žvėrelius, todėl leistų objektyviai ir sąžiningai apskaičiuoti kompensaciją“ yra nepagrįsta, nelogiška ir nederanti su kitomis Projekto 4 punkte siūlomomis nuostatomis.

Pirma, asmens teisės ir pareigos atsiranda priėmus įstatymą ir jam įsigaliojus, o tik įstatymo projekto įregistravimas Seime teisių ir pareigų nesukelia, tad ši data (2021 m.) negali būti pagrįsta vien tuo, kad tuo metu Seime buvo įregistruotas Projektas Nr. 1.

Antra 2021 m. data nedera su kitomis Projekto 1, 3 ir kituose punktuose siūlomomis datomis, todėl siūlomas teisinis reguliavimas neatitinka teisėkūros sistemiškumo principo, reiškiančio, kad teisės normos turi derėti tarpusavyje.

Trečia, 2021 m. duomenys neapimtų *visais metų* mėnesiais laikomus kailinius žvėrelius, nes apimtų tik vienus – 2021 metus, todėl teiginys, kad tai leistų objektyviai ir sąžiningai apskaičiuoti kompensaciją yra nepagrįstas.

Atsižvelgdami į tai, siūlome tikslinti minėtas nuostatas ir atitinkamai Projekto 4 punktą, kuriame kalbama apie tuos pačius dalykus, tačiau nustatoma jau kita, taip pat nepagrįsta 2022 m. sausio 1 d. data (siūlomose dėstyti Projekto Nr. 1 6 straipsnio 3 ir 4 dalyse).

5. Projekto 4 punktą, kuriuo siūloma Projekto Nr. 1 6 straipsnio redakcija, siūlome tikslinti ir kitais aspektais.

Pirma, Projekto Nr. 1 6 straipsnio 3 ir 4 dalyse reikėtų atskleisti vartojamos sąvokos „Verslas“ turinį, nes siūlomose šio straipsnio nuostatose toks trumpinys neįsivestas (jis įsivestas tik Projekto 1 punkte, todėl vartotinas tik Projekte, o ne juo siūlomose Projekto Nr. 1 nuostatose, kuriose siūlomos konkrečios įstatyminės normos).

Antra, siūloma Projekto Nr. 1 6 straipsnio 3 dalies nuostata, kad „vienkartinė kompensacija išmokama nuo dokumentų, patvirtinančių Verslo nutraukimą gavimo dienos“ gali būti sunkiai įgyvendinama, nes per tą pačią dieną įvertinti pateiktus dokumentus ir išmokėti kompensacijas tiesiog bus neįmanoma.

Trečia, siūloma Projekto Nr. 1 6 straipsnio 4 dalies nuostata, be šios išvados 4 punkte išdėstytos pastabos, taip pat neatitinka ir teisės normoms keliamų reikalavimų (pvz., formuluotės „išvengiant galimų piktnaudžiavimo atvejų“, „kai 2021 m. lapkričio 12 d. Seime įregistravus Projektą Nr. 1“ nėra įstatyminio pobūdžio normos), todėl siūlome jos atsisakyti arba tikslinti.

Ketvirta, Projekto Nr. 1 6 straipsnio 5 dalyje duodama nuoroda į nutarimo 6 punktą nors siūlomos įstatyminės normos (turėtų būti duodama nuoroda į to paties straipsnio 6 dalį) ir kita.

Teisės grupės vadovas

Rimvydas Pilibaitis